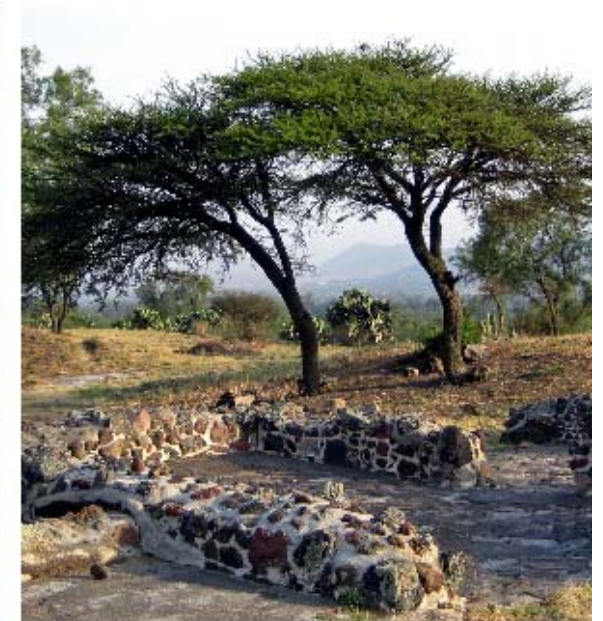

KARIN MOSSBERG SONNEK

FOI är en huvudsakligen uppdragsfinansierad myndighet under Försvarsdepartementet. Kärnverksamheten är forskning, metod- och teknikutveckling till nytta för försvar och säkerhet. Organisationen har cirka 1000 anställda varav ungefär 800 är forskare. Detta gör organisationen till Sveriges största forskningsinstitut. FOI ger kunderna tillgång till ledande expertis inom ett stort antal tillämpningsområden såsom säkerhetspolitiska studier och analyser inom försvar och säkerhet, bedömning av olika typer av hot, system för ledning och hantering av kriser, skydd mot och hantering av farliga ämnen, IT-säkerhet och nya sensorers möjligheter.

Karin Mossberg Sonnek

**FN:s
klimatanpassningsarbete
inom ramen för Nairobi
Working Programme**

Intryck från UNFCCC Expert Meeting, Mexico City, mars 2008

Titel **FN:s klimatanpassningsarbete inom ramen för Nairobi Work Programme**

Title **Climate adaptation activities within the Nairobi programme**

Rapportnr/Report no FOI-R--2585--SE

Rapporttyp Underlagsrapport
Report Type Base data report

Månad/Month September

Utgivningsår/Year 2008

Antal sidor/Pages 23 p

ISSN ISSN 1650-1942

Kund/Customer Naturvårdsverket

Forskningsområde 1. Analys av säkerhet och sårbarhet
Programme area 1. Security, safety and vulnerability analysis

Delområde 19 Breda projekt inom säkerhet och sårbarhet
Subcategory 19 Interdisciplinary Projects regarding Security, Safety and Vulnerability Analysis

Projektnr/Project no B10021

Godkänd av/Approved by Nils Olsson

FOI, Totalförsvarets Forskningsinstitut FOI, Swedish Defence Research Agency
Avdelningen för Försvarsanalys

164 90 Stockholm

SE-164 90 Stockholm

Sammanfattning

Inom ramen för FN:s klimatkonvention, UNFCCC, pågår ett arbete med att minska utsläppen av växthusgaser och att öka samhällets anpassningsförmåga till klimatförändringarna. Det internationella arbetet med att minska utsläppen inom ramen för Kyotoprotokollet är väl känt, men FN:s arbete inom klimat-anpassning är inte lika synligt. Den här rapporten presenterar översiktligt hur anpassningsarbetet är organiserat.

2005 startades Nairobi Working Programme (NWP), ett femårigt program inom ramen för UNFCCC, för att öka förståelsen för effekterna av klimatförändringarna och för att sprida information om hur samhällen kan minska sin sårbarhet genom anpassning. Ytterst syftar NWP till att utvecklingsländer ska ta välinformerade anpassningsbeslut baserade på en vetenskaplig grund.

Inom ramen för NWP finns nio delområden. Ett av dem behandlar metoder och verktyg för att värdera klimateffekter och sårbarheter samt för att planera anpassning. I rapporten redovisas det arbete som gjorts inom delområdet under den första halvan av programmet och vilka aktiviteter som planeras under den andra halvan, fram till 2010. Rapporten innehåller också en redovisning från UNFCCC expert meeting i Mexico City, 3–7 mars 2008, ett av de möten som hållits inom delområdet metoder och verktyg.

Nyckelord:

FN, UNFCCC, klimatkonvention, COP, SBSTA, SBI, Nairobi Working Programme, klimatanpassning, metoder, verktyg.

Summary

Within the United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC, efforts are underway to reduce greenhouse gas emissions and to increase the ability to adjust society to climate changes. International efforts to reduce emissions within the framework of the Kyoto Protocol are well known, but UN efforts regarding climate adaptation are not as visible. This report presents an overview of how the adaptation work efforts have been organised.

In 2005, the Nairobi Working Programme (NWP) was started. This is a five-year programme under the UNFCCC that is intended to increase understanding about the effects of climate changes and spread information on how society can lessen its vulnerability by making adaptation measures. Ultimately, the NWP strives to help developing countries to make well informed, scientifically based decisions regarding climate related adaptation.

There are nine sub areas within the framework of the NWP. One of these areas has to do with methods and tools that can be used to evaluate climate effects and vulnerability as well as making plans to adaptation. This report covers the work that has been done within this sub area during the first half of the NWP, along with activities that are planned during the second half of the programme (until 2010). There is also a report from the UNFCCC expert meeting that was held in Mexico City, 3-7 March 2008, in the sub area methods and tools.

Key words:

UNFCCC, Climate Convention, COP (Conference of the Parties), SBSTA (Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice), SBI (Subsidiary Body for Implementation), NWP (Nairobi Working Programme), climate adaptation, methods, tools.

Innehållsförteckning

Förord	7
1 Inledning	8
2 FN:s klimatkonvention	9
UNFCCC.....	9
Conference of the Parties (COP).....	10
Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice (SBSTA)	10
Subsidiary Body for Implementation (SBI).....	10
Sveriges engagemang.....	10
3 UNFCCC:s metodkompendium	11
4 Nairobi Work Programme (NWP)	12
Bakgrund	12
Syfte och förväntat resultat.....	12
Deltagande organisationer	13
Delområden	14
Arbetet inom NWP	14
5 Området metoder och verktyg	16
6 Mötet i Mexico City	17
Syftet med mötet.....	17
Deltagare	17
Mötets upplägg	18
Uppfylldes syftena med NWP och mötet?	18
Mötets relevans för Sverige.....	19
Reflektioner.....	19
7 Fortsatt arbete inom området metoder och verktyg	21
Referenser	23

Förord

Den här rapporten har skrivits inom Climatools som är ett tvärvetenskapligt forskningssamarbete mellan FOI, KTH, Uppsala universitet och Umeå universitet. Syftet med samarbetet är att utveckla verktyg för att anpassa samhället till klimatförändringarna. Forskningsprogrammet Climatools löper åren 2006–2011 och finansieras av Naturvårdsverket.

För att möta utmaningarna med klimatförändringar arbetar Climatools med projekt som har anknytning till programsyntes, scenarier, anpassningsanalys, folkhälsa, ekonomisk analys, målkonflikter, geopolitik och jämställdhet. Climatools fokuserar på att upprätthålla eller förbättra anpassningskapaciteten inom olika sektorer och regioner i Sverige, och att tillhandahålla de tjänster som samhället kommer att behöva. Målet är i första hand att ge en uppsättning verktyg till samhällsplanerare på olika nivåer och i olika sektorer och regioner.

Climatools utvecklar dessa verktyg stegvis och i nära samarbete med olika intressenter, och de utprovas dessutom i olika scenariebaserade fallstudier. I dag råder stor osäkerhet om det framtida klimatet. Verktygen kommer att ge insikter om alternativa anpassningsåtgärder inom olika sektorer och regioner. Ett sekundärt mål med programmet är därför att ge ny kunskap om möjliga anpassningar som kan komma att krävas i Sverige. Hälsosektorn är en sektor som kommer att studeras närmare, liksom den byggda miljön, turismen och friluftslivet. Tre regioner i Sverige står i fokus: Skåne, Mälardalen och Umeå.

Den här rapporten beskriver hur FN:s klimatarbete är organiserat och vad FN gör för att stödja anpassningen till klimatförändringarna inom ramen för Nairobi Working Programme (NWP). Rapporten beskriver särskilt arbetet inom NWP:s delområde metoder och verktyg. Denna rapport vänder sig till alla som vill ha en överblick över vad FN gör inom klimatanpassningsområdet.

Stockholm 2008-09-27

Karin Mossberg Sonnek
Författare
FOI

Annika Carlsson-Kanyama
Programchef Climatools
FOI

1 Inledning

Den 3–7 mars 2008 deltog jag som svensk representant i ett av FN:s expertmöten i Mexico City. Mötet behandlade områdena metoder och verktyg samt data och observationer inom ramen för FN:s anpassningsarbete till framtida klimatförändringar. Min resa bekostades av Naturvårdsverket och FOI Försvarsanalys stod för arbetstiden.

I den här rapporten beskriver jag hur FN:s klimatanpassningsarbete är organiserat och delar med mig av mina intryck från mötet. Tyngdpunkten ligger på metoder och verktyg eftersom den delen är mest relevant för forskningsprogrammet Climatools som finansierar denna rapport.

2 FN:s klimatkonvention

FN:s klimatarbete pågår i många olika forum. Här försöker jag ge en bild av vilka de är och hur de hänger ihop.

UNFCCC

FN:s ramkonvention om klimatförändringar, United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC),¹ trädde i kraft 1994. Konventionen behandlar både åtgärder för att minska utsläppet av växthusgaser och åtgärder för att anpassa samhällen runt om i världen till ett förändrat klimat. I dag har 192 länder anslutit sig till konventionen som innebär att länderna ska

- samla in och dela med sig av information om utsläpp av växthusgaser, nationella handlingsprogram och genomförda åtgärder
- anta nationella strategier för att motverka klimatförändringar och för att anpassa sig till förväntade klimateffekter, samt stödja utvecklingsländerna finansiellt och teknologiskt
- samarbeta för att underlätta anpassningen till ett förändrat klimat.

Den överenskommelse inom UNFCCC som förmodligen är mest känd i Sverige är Kyotoprotokollet, i vilket 182 länder åtar sig att minska sina utsläpp av växthusgaser. Det är dock inte lika känt att FN även bedriver ett stort anpassningsarbete.

UNFCCC har ett sekretariat som ligger i Bonn i Tyskland. Där jobbar cirka 200 personer med att sammanställa och distribuera information, med praktiska arrangemang kring möten och med att hjälpa medlemsländerna att uppnå sina åtaganden under konventionen. Sekretariatet har en budget på omkring 26 miljoner USD per år och pengarna kommer från medlemsländerna.

UNFCCC baserar sitt arbete på de tekniskt-naturvetenskapliga och socio-ekonomiska studier som den internationella klimatpanelen IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) har sammanställt. IPCC ligger inte under UNFCCC, men de båda organisationerna har en lång relation till varandra där UNFCCC representerar beslutsfattarna och IPCC vetenskapssamhället.

¹ <http://www.unfccc.int>

Conference of the Parties (COP)

The Conference of the Parties (COP), på svenska kallad partskonferensen, är det högsta organet för klimatkonventionen och består av de 192 medlemsländerna (parterna). Partskonferensens uppgift är att granska hur konventionen implementeras och fatta de beslut som är nödvändiga för att konventionen ska genomföras på ett effektivt sätt.

Parts-konferensen hålls årligen under en period av två veckor. 2006 möttes parterna i Nairobi (COP 12)², 2007 i Bali (COP 13) och 2008 kommer konferensen att hållas i Polen (COP 14). Konferenserna brukar få mycket uppmärksamhet och besöks av flera tusen regeringsrepresentanter, observatörer och journalister.

Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice (SBSTA)

The Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice (SBSTA) är ett underorgan till klimatkonventionen för vetenskaplig och teknologisk rådgivning. SBSTA:s uppgift är att förse partskonferensen med information och råd som rör konventionen. Underorganet är öppet för alla parter och representerar olika fackinriktningar. SBSTA har två möten årligen.

Subsidiary Body for Implementation (SBI)

The Subsidiary Body for Implementation (SBI) är ett underorgan som utvärderar och granskar konventionens faktiska genomförande. SBI arbetar också med finansiella och administrativa frågor som rör klimatkonventionen. Alla parter har möjlighet att delta i SBI:s möten som hålls två gånger per år.

Sveriges engagemang

I Sverige är det Miljödepartementet som medverkar vid förhandlingarna under klimatkonventionen, med stöd av bland annat Naturvårdsverket och Energi-myndigheten. Sverige är också representerat i de cirka 11 expertgrupper som finns inom EU och som arbetar med att följa upp och förbereda EU:s positioner inför kommande FN-möten.

² Annika Carlsson-Kanyama och Karin Edvardsson i forskningsprogrammet Climatools deltog i konferensen. De beskriver sina intryck i Carlsson-Kanyama och Edvardsson (2007).

3 UNFCCC:s metodkompendium

UNFCCC använder flera olika kanaler för att sprida kunskap om metoder och verktyg för klimatanpassning, bland annat rapporten ”Compendium on methods and tools to evaluate impacts of, and vulnerability and adaptation to, climate change”³. Rapporten kom ut i en första upplaga 1999 och har därefter reviderats ett antal gånger. Den senaste versionen hittills är utgiven i februari 2008.

Rapporten ger en överblick över de metoder och verktyg som medlemsländerna använder och har rapporterat in. Metoderna och verktygen delas in i följande grupper:

- Ramverk (arbetsprocesser med en komplett uppsättning metoder och verktyg).
- Scenarier över klimatförändringar.
- Socioekonomiska scenarier.
- Beslutsstödsverktyg.
- Intressentanalys (”Stakeholder approaches”).
- Sektorsspecifika modelleringsverktyg inom områdena
 - vatten
 - jordbruk
 - kust
 - hälsa
 - vegetation.

Varje ramverk, metod och verktyg presenteras på en till två sidor för att ge läsaren en uppfattning om när metoden kan användas. I anslutning till presentationen finns också uppgifter om hur man hittar mer information om respektive metod.⁴ Många metoder överlappar varandra och kompendiet har i sin nuvarande form kritiserats för att det är svårt att välja bland de olika metoderna.

³ UNFCCC (2008)

⁴ UNFCCC:s kompendium finns beskrivet mer utförligt i Mossberg et al. (2007)

4 Nairobi Work Programme (NWP)

Bakgrund

UNFCCC beslöt 2003 att, inom ramen för SBSTA, starta ett program för att arbeta med vetenskapliga, tekniska och socioekonomiska aspekter av klimat-anpassning. Programmet fick namnet "Nairobi Work Programme on impacts, vulnerability and adaptation to climate change" (NWP) och startades officiellt under 2005, men det var först 2006, under partskonferensen i Nairobi, som alla detaljer avslutades. Samtidigt fastställde parterna en utförlig plan för aktiviteterna under den första halvan av det femåriga programmet. Programmet omfattar studiet av klimateffekter och sårbarheter samt planering för anpassning och olika anpassningsåtgärder.

Syfte och förväntat resultat

Det övergripande syftet med NWP är att hjälpa alla parter, och i synnerhet utvecklingsländerna, att

- förstå och kunna värdera klimatförändringarnas effekt, sina sårbarheter och möjliga anpassningsåtgärder
- ta välinformerade beslut om anpassningsåtgärder som grundar sig på solida vetenskapliga, tekniska och socioekonomiska fakta.

Programmet förväntas ge följande resultat:

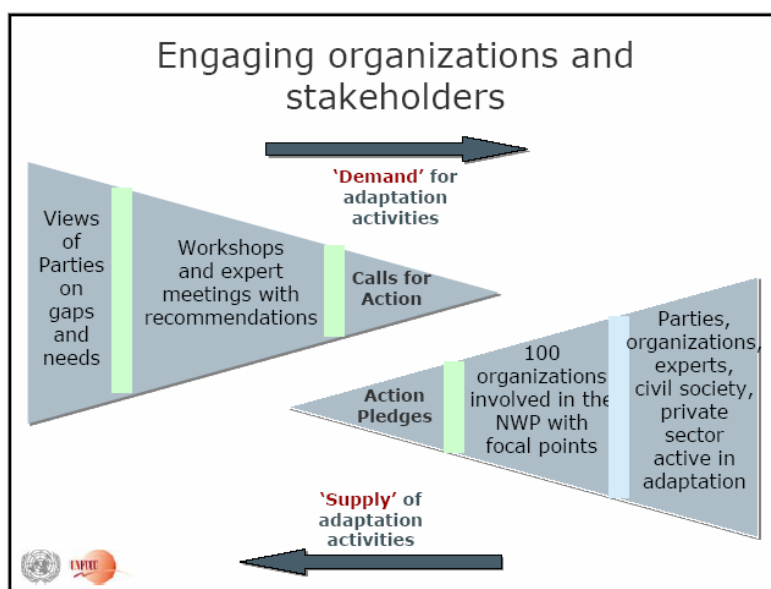
- Högre anpassningskapacitet i olika länder.
- Information och råd för hur anpassningen ska genomföras.
- Kunskapsspridning från praktiska anpassningsprojekt.
- Mer samarbete mellan olika aktörer.
- Ökad integration av anpassningen med en hållbar utveckling.⁵

⁵ En hållbar utveckling kan definieras som "en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov". Hållbar utveckling brukar delas in i ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

Deltagande organisationer

Förutom medlemsländerna (parterna) deltar över 100 mellanstatliga och icke-statliga organisationer i NWP. De utgör en viktig del av programmet eftersom de utför en stor del av det praktiska arbetet.

Figur 1. En schematisk bild över hur UNFCCC engagerar medlemsländer, organisationer och andra intressenter i klimatanpassningsarbetet

Bilden kommer från UNFCCC.⁶

Figuren ovan visar hur NWP involverar organisationer och andra intressenter i arbetet kring klimatanpassningen. Experter från medlemsländer och organisationer samlas vid seminarier och möten för att diskutera vilka behov som finns av olika aktiviteter (flödet från vänster i figuren). Behoven sammanställs sedan av SBSTA och UNFCCC ger ut "calls for action" som enskilda organisationer kan besvara ("action pledges" i flödet från höger i figuren). I dagsläget (juni 2008) har 17 organisationer erbjudit sig att genomföra totalt 53 olika aktiviteter inom anpassningsområdet. Som ett exempel kan nämnas att Stockholm Environmental

⁶http://unfccc.int/files/adaptation/sbsta_agenda_item_adaptation/application/pdf/20080304_unfccc_nwp_mt.pdf

Institute deltar med en wiki-plattform⁷ för klimatanpassning, weADAPT⁸, där experter och användare kan dela med sig av kunskap och erfarenheter.

Delområden

Arbetet inom NWP är fokuserat på nio områden⁹ som alla täcker specifika aspekter av klimatanpassning:

1. **Metoder och verktyg** – utveckla och sprida metoder och verktyg för att värdera climateffekter och sårbarheter samt för att planera anpassning.
2. **Data och observationer** – förbättra insamlingen, förvaltningen och utbytet av observerad data och annan relevant information om historiskt och nuvarande klimat.
3. **Klimatmodellering, scenarier och nedskalning** – utveckla klimatmodeller och klimatscenarier samt öka användningen av dem.
4. **Klimatrelaterade risker och extraordinära händelser** – öka förståelsen för climateffekter och sårbarheter med tonvikt på framtida klimatvariabilitet, extraordinära händelser och konsekvenserna för en hållbar utveckling.
5. **Socioekonomisk information** – öka kunskapen om de socioekonomiska aspekterna av klimatförändringarna, och verka för att socioekonomisk information används i värdering av climateffekter och sårbarheter.
6. **Planering och tillämpningar av anpassning** – samla in, analysera och sprida information om tidigare och nuvarande anpassningsåtgärder.
7. **Forskning** – främja forskningen om anpassningsåtgärder och anpassningskapacitet.
8. **Teknik för anpassning** – utveckla och sprida teknik samt kunskap för anpassning.
9. **Ekonomisk diversifiering** – främja förståelse, utveckling och spridning av olika sätt att öka den ekonomiska uthålligheten och minska beroendet av sårbara ekonomiska sektorer.

Arbetet inom NWP

Den första halvan av programmet (2005–2008) har ägnats åt att bygga nätverk mellan medlemsländerna, olika organisationer, den privata sektorn och andra intressenter i anpassningsfrågan. Ett konkret resultat av arbetet är webbsidan

⁷ En wiki-plattform är en webbplats där sidorna kan redigeras av besökarna själva.

⁸ <http://www.weadapt.org/>

⁹ Områdena finns beskrivna mer i detalj på UNFCCC:s hemsida, www.unfccc.int, under "Adaptation"/"Nairobi Work Programme".

”Adaptation Practices Interface”¹⁰ som innehåller en sammanställning av de projekt och arbeten som genomförts inom klimatanpassningsarbetet världen över.

I juni 2008 gjorde SBSTA en utvärdering av programmets första del och bestämde vilka aktiviteter som ska genomföras under den återstående tiden.¹¹ Programmet kommer då att fokusera på praktiska anpassningsåtgärder på lokal, regional och nationell nivå samt på utbildning och att öka medvetenheten om konsekvenserna av klimatförändringarna. De föreslagna aktiviteterna inom delområdet metoder och verktyg redovisas i avsnitt 7, ”Fortsatt arbete inom området metoder och verktyg”.

¹⁰ http://unfccc.int/adaptation/nairobi_workprogramme/adaptation_practices_interface/items/4363.php

¹¹ För en beskrivning av genomförda och planerade aktiviteter, se SBSTA (2008/L.13).

5 Området metoder och verktyg

Delområdet metoder och verktyg (methods and tools) inom NWP är intressant för Climatools. Arbetet inom området innefattar flera olika aspekter:

- Använda och utveckla metoder och verktyg för att bedöma klimatteffekter, sårbarheter och anpassningsmöjligheter.
- Sprida kunskap om existerande och nya metoder och verktyg.
- Vara ett forum för att dela erfarenheter, inkluderande de som ingår i UNFCCC:s kompendium över metoder och verktyg.

Under programmets första del, fram till juni 2008, hade de ingående länderna och organisationerna ett kontinuerligt informationsutbyte när det gäller metoder och verktyg som finns eller håller på att utvecklas inom området. De har dessutom redogjort för sina erfarenheter av att använda metoderna, samt deras möjligheter, behov och begränsningar. SBSTA har även samlat in förslag på hur man bättre kan sprida kunskap om olika metoder och förbättra utbildningen om dem.

Denna information har sammanställts i två dokument, ett med bidrag från parterna¹², dvs. medlemsländerna, och ett från relevanta organisationer¹³. Dessutom har SBSTA gjort en syntes av de två dokumenten¹⁴ som går att ladda ned från UNFCCC:s hemsida.

I mars 2008 hölls ett expertmöte i Mexico City. Resultatet från mötet finns dokumenterat på UNFCCC:s hemsida¹⁵ och rapporteras också kort i följande kapitel.

¹²Submissions from parties, SBSTA (2007/MISC.12)

¹³Submissions from relevant organizations, SBSTA (2007/MISC.13)

¹⁴Synthesis of information and views on methods and tools submitted by Parties and relevant organizations, SBSTA (2007/8)

¹⁵Report on the expert meeting, FCCC/SBSTA (2008/3)

6 Mötet i Mexico City

Syftet med mötet

Det uttalade syftet med expertmötet i Mexico City var att identifiera åtgärder, ”specific practical actions”, som sedan skulle annonseras så att länder och organisationer kan göra en frivillig insats inom olika områden (jämför figur 1).

Ett annat syfte var att ta fram rekommendationer för det fortsatta arbetet inom områdena metoder och verktyg samt data och observationer. Resultatet från workshopen användes sedan som ett underlag när SBSTA i juni 2008 fattade beslut om NWP:s fortsatta aktiviteter.

Deltagare

Totalt deltog 82 personer som representerade 28 länder och 32 organisationer. De olika länderna fördelades geografiskt enligt följande:

Europa	5
Asien	8
Afrika	4
Latinamerika	9
Nordamerika	1
Nya Zeeland	1

Några av de större organisationer som fanns representerade var

- United Nations Development Programme (UNDP)
- World Health organisation (WHO)
- World Meteorological Organization (WMO)
- World Bank.

De flesta deltagare som representerade länder arbetade på departement, en mindre grupp kom från meteorologiska institut och därutöver deltog några personer från universitet och forskningsinstitut. Vissa hade mycket erfarenhet av att arbeta med frågorna på ett praktiskt plan, främst inom området observationer och data. En tredjedel av deltagarna (27 personer) var kvinnor.

Mötets upplägg

Programmet hade följande upplägg:

- Introduktion (½ dag), presentation av NWP.
- Metoder och verktyg (1 dag presentationer och ½ dag gruppdiskussioner).
- Observationer och data (1 dag presentationer och ½ dag gruppdiskussioner).
- Slutsatser och rekommendationer (½ dag).

Presentationerna¹⁶ varvades med frågestunder och diskussioner.

Tanken var att gruppdiskussionerna skulle bygga vidare på resultatet från de arbetsmöten som genomfördes under 2007 inom delområdena "klimatrelaterade risker och extraordinära händelser" samt "planering och tillämpningar av anpassning"¹⁷: "Workshop on climate-related risks and extreme events" i Kairo 18–20 juni 2007¹⁸, samt "Workshop on adaptation planning and practices" som hölls i Rom 10–12 september 2007¹⁹.

Uppfylldes syftena med NWP och mötet?

Expertmötet var ett forum för att sprida information, ställa frågor och knyta kontakter. Det är uppenbart att den här typen av aktiviteter behövs, om inte annat för att ge utvecklingsländer en möjlighet att presentera sina insatser och få ventilera sina problem. Det kändes också som att workshopen låg i linje med NWP:s syften.

Däremot uppnåddes inte målet med att ta fram "actions" fullt ut. I stället resulterade mötet i en lång rad rekommendationer där de flesta formulerades på en övergripande nivå (exempelvis "Developers should better publicize their tools and explain how and when they should be used"). SBSTA var tvungna att i efterhand konkretisera och specificera vad som behöver göras inom NWP framöver.

För att nå fram till en lista med "specific practical actions" skulle det kanske vara lämpligare och mer effektivt med mindre grupper där arbetet är hårdare styrt av mötesledare. Då skulle man dock gå miste om förankringen i den stora gruppen

¹⁶ http://unfccc.int/adaptation/sbsta_agenda_item_adaptation/items/4259.php

¹⁷ Delområdena beskrivs i avsnitt 4 "Nairobi Work Programme".

¹⁸ http://maindb.unfccc.int/library/view_pdf.pl?url=http://unfccc.int/resource/docs/2007/sbsta/eng/07.pdf

¹⁹ <http://unfccc.int/resource/docs/2007/sbsta/eng/15.pdf>

med det informationsutbyte och nätverkande som är några av syftena med NWP som helhet.

Mötets relevans för Sverige

Utvecklingsländernas anpassning är en prioriterad fråga för regeringen inom ramen för klimatförhandlingarna. Det är därför viktigt att Sverige deltar aktivt i olika anpassningsåtgärder, exempelvis genom NWP. För Sveriges del är det främsta syftet med att delta i denna typ av möten att öka fattiga länders möjligheter att fatta informerade och underbyggda beslut gällande sina anpassningsåtgärder.

Sverige kan dock också dra nytta av UNFCCC:s arbete inom metodområdet, kanske främst genom det omfattande kompendiet om metoder och verktyg. En del av metoderna är bara applicerbara inom specifika sektorer (t.ex. öken-spridning) som inte är relevanta för svensk samhällsplanering. Däremot finns andra verktyg av mer generell karaktär, som multikriterieanalyser och kostnadsnyttoanalyser, och de kan mycket väl ge uppslag till vilka metoder som skulle kunna vara användbara inom forskningsprogrammet Climatools.

Reflektioner

Själva mötet gav mig en bild av hur klimatanpassningsarbetet inom FN fortgår och hur stor efterfrågan det finns på FN:s arbete. Jag fick också möjlighet att prata med representanter för länder och organisationer och ta del av deras erfarenheter av att som forskare stödja beslutsfattare med ett analytiskt angreppssätt.

Nedan följer några reflektioner i punktform:

- Många representanter för olika länder ville gärna berätta om sina problem, hur de löst vissa av dem och hur andra har förblivit olösta. Detta tog tid från frågestunder och diskussioner. Några representanter hade skrivna uttalanden med sig som de läste upp.
- Diskussionerna utvecklades inte ordentligt under den tid som var avsatt för dem, delvis på grund av det som nämns i den föregående punkten. Få kommenterade andras uttalanden och många fördjupade sig i detaljer som inte var av allmänt intresse. Diskussionerna under grupparbetena flöt bättre, men även där ville många berätta om sin situation och sina erfarenheter.
- Under grupparbetena fanns en agenda som grupperna skulle följa: identifiera och prioritera kunskapsluckor, utifrån dessa formulera och beskriva åtgärder (actions) samt motivera nyttan med åtgärderna och det förväntade resultatet.

Mötesledarna gjorde ett bra jobb men trots sina ansträngningar lyckades de inte få grupperna att arbeta enligt agendan. Diskussionerna fyllde en viktig funktion men de var inte effektiva för att nå det uppsatta målet.

- De allra flesta jag pratade med under workshopen var nöjda med mötet och tyckte att de hade fått ut det de önskade sig. Det fanns dock några kritiska röster som tyckte att diskussionerna låg på en alldeles för akademisk nivå när de hellre ville sätta igång och arbeta rent praktiskt med den kunskap som redan finns. De menade att det vore bättre att översätta de metodbeskrivningar som finns till språk som förstås i tredje världen i stället för att revidera beskrivningarna ytterligare.
- Andra framförde kritik mot att den här workshopen inte förmådde bygga vidare på resultatet från de två tidigare arbetsmötena i Rom och Kairo. I stället diskuterades samma frågor en gång till. Det var dock inte så konstigt eftersom mötena ordnades inom olika delområden med till största delen olika deltagare.
- Generella diskussioner om metoder och verktyg leder ofta till övergripande ställningstaganden. Det diskuterades att fortsättningsvis arrangera mer sektorspecifika workshops där man diskuterar metoder och verktyg inom exempelvis hälsa, jordbruk eller strandskydd. En sådan uppdelning skulle göra det lättare att gå in på detaljer och konkret diskutera för- och nackdelar med olika metoder.
- En synpunkt som lades fram var att fattiga länder inte enbart behöver hjälp med att använda metoder och verktyg, utan de behöver även hjälp med att identifiera vilka tekniska lösningar som kan användas som anpassningsåtgärder. Det finns dock ett delområde som ansvarar för att sprida tekniska lösningar, så det som saknades var kanske kopplingen till det området.
- Under mötet rådde en mycket trevlig och tillåtande stämning. Alla som ville säga något hade möjlighet att göra det och alla blev bemötta med respekt. Dessutom fick länder och organisationer yttra sig på lika villkor, vilket tydligen inte alltid är fallet i denna typ av sammanhang.

7 Fortsatt arbete inom området metoder och verktyg

Resultaten från expertmötet i Mexico City låg till grund för SBSTA:s beslut i juni 2008 om den fortsatta verksamheten inom området metoder och verktyg. De fastslog två huvudsakliga målsättningar för det fortsatta arbetet:

1. Ta fram en mer användarvänlig version av UNFCCC:s kompendium över metoder och verktyg.
2. Delarrangera en workshop under början av 2010 som vänder sig till medlemsländer, relevanta organisationer, regionala centrum och nätverk, kommuner (eller motsvarande) och olika experter. Syftet med mötet är att diskutera hur regionala centrum och nätverk som arbetar med klimatanpassning kan samarbeta inom metodområdet. Workshopen omfattar flera av fokusområdena inom NWP.

SBSTA bad också UNFCCC att gå ut med en ny förfrågan om aktiviteter som kan genomföras av länder och organisationer ("call for action").²⁰ Förfrågan gick ut i juni 2008 och baserades på resultatet från Mexikomötet. Följande tio behov annonserades:

- Genomföra en enkätundersökning för att ta reda på vilka som använder metoder och verktyg för klimatanpassning, vilka verktyg som används och varför, och hur och i vilken kontext de används.
- Analysera tillgängliga metoder och verktyg, exempelvis de i UNFCCC:s kompendium, för att om möjligt anpassa dem så att de kan användas på olika ambitionsnivåer. Tanken är att man kan börja med det enklaste angreppssättet och i nästa varv öka ambitionsnivån.
- Tillgängliggöra information om de existerande metoder och verktyg som kan användas för klimatanpassning efter att de modifierats, exempelvis verktyg som Strategic Environmental Assessment (SEA), Environmental Impact Assessment (EIA) och vattenskyddsverktyg.
- Erbjuder rådgivning om metoder och verktyg och deras användning, begränsningar och användbarhet för olika typer av uppgifter.
- Skapa möjligheter för att jämföra metoder och verktyg med varandra.

²⁰ http://unfccc.int/files/adaptation/sbsta_agenda_item_adaptation/application/pdf/cfa_m_and_t.pdf

- Använda någon form av teknik, exempelvis en webbsida, för att sprida information och erfarenheter av att tillämpa metoder och verktyg. Detta informationsredskap ska också uppmuntra användarna att ge feedback.
- Skapa, stödja och stärka användarnätverk och "centres of excellence", samt uppmuntra dem att dela med sig av sin expertis och sina erfarenheter. Dessa användarnätverk ska även sprida information som samlats in via enkäter och uppdatera UNFCCC:s kompendium. De som utvecklar metoder och verktyg ska uppmannas att bli bättre på att publicera och förklara sina verktyg.
- Stödja analyser som görs mellan olika sektorer samt dela med sig av erfarenheter av kriterier och beslutfattande inom olika sektorer.
- Införa fler krav- och intressentdrivna angreppssätt.
- Förbättra koordineringen av spridning, utbildning och användande av metoder och verktyg, speciellt inom bi- och multilaterala program och projekt. Samtidigt säkra spridningen av god praxis och "lessons learned", även när det gäller erfarenheter och expertis utanför området klimatförändringar.

NWP kommer att avslutas under 2010.

Referenser

Rapporter

Carlsson-Kanyama, A., och Edvardsson, K. (2007), "Intryck angående klimat-anpassning från COP12 i Nairobi, november 2007", FOI Försvarsanalys, FOI.

SBSTA (2007/8), "FCCC/SBSTA/2007/8", UNFCCC-dokument, 18 september 2007.

SBSTA (2007/MISC.12), "FCCC/SBSTA/2007/MISC.12", UNFCCC-dokument, 3 september 2007.

SBSTA (2007/MISC.13), "FCCC/SBSTA/2007/MISC.13", UNFCCC-dokument, 3 september 2007.

SBSTA (2008/3), "FCCC/SBSTA/2008/3", UNFCCC-dokument, 7 mars 2008.

SBSTA (2008/L.13), "FCCC/SBSTA/2008/L.13/Rev.1", appendix 1 och 2, UNFCCC-dokument, 13 juni 2008.

Mossberg, K., Lindberg, A. och Lindgren, J. (2007), "Anpassning till klimatförändringar i risk- och sårbarhetsanalyser på kommunal nivå", FOI Försvarsanalys, FOI-R—2412—SE.

UNFCCC (2008), "Compendium on methods and tools to evaluate impacts of, and vulnerability and adaptation to, climate change".

http://unfccc.int/adaptation/nairobi_workprogramme/compendium_on_methods_tools/items/2674.php, 2008-07-07.

Webbsidor

UNFCCC: <http://www.unfccc.int>

weADAPT: <http://www.weadapt.org/>